

A CSONGRÁD MEGYEI KÖZGYŰLÉS ELNÖKÉTŐL

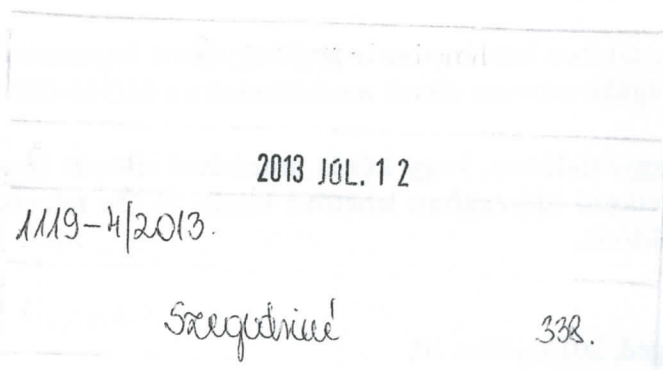
- H-6722 Szeged, Rákóczi tér 1. • Telefon: +36 62/566-003 • Fax: +36 62/425-435 •
• E-mail: elnok@csongrad-megye.hu • www.csongrad-megye.hu •

Ügyiratszám: 293 / 2013.
Ügyintéző: Major-Nánási Zsófia
Tárgy: projektgyűjtés
Melléklet: 3 db

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata

Szegvári Ernőné
polgármester

KISZOMBOR
Nagyszentmiklósi u. 8.
6775

Tisztelt Polgármester Asszony!

Mint ahogy már értesült róla, jelenleg zajlik a 2014-2020-as európai uniós tervidőszakra vonatkozó országos tervdokumentumok kidolgozása, mely folyamatnak a Csongrád Megyei Önkormányzat is tevékeny részese. A tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a **megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek**. A területi tervek alapot szolgáltatnak operatív programok tervezéséhez annak érdekében, hogy az uniós finanszírozású ágazati és területi operatív programokban a helyi fejlesztési igények is megjelenítésre kerülhessenek.

A Csongrád Megyei Önkormányzat – jelentősen hagyatkozva a települések által ismertett helyi fejlesztési elképzelésekre – **megalkotta a megyei fejlesztési koncepciót** (ez a dokumentum megtekinthető itt: <http://www.csongrad-megye.hu/tft/csmtfk.pdf>, valamint a levelem 1. számú csatolt melléklete tartalmazza a megyei fejlesztési célok rövid összefoglalóját). Folytatva a tervezési feladatot, jelenleg a területfejlesztési stratégiai és operatív program elkészítésén dolgozunk. Továbbra is kiemelt célunk, hogy minél több helyi szervezet elképzelését visszatükrözzék a tervdokumentumaink. Az elkövetkező időszakban számos fórumot szervezünk, melynek keretében lehetőség nyílik a közös gondolkodásra.

A **következő tervezési feladat Csongrád Megye Területfejlesztési Programjának az elkészítése**. Ennek a dokumentumnak a kidolgozásánál is szeretnénk a lehető legnagyobb mértékben figyelembe venni – és amennyire lehetséges beépíteni – a települések fejlesztési elképzeléseit. Olyan megyei projektjavaslatokat várunk, amelyek megfelelően előkészítettek, megalapozottak és reálisan végrehajthatóak a 2014-2020-as időszakban, európai uniós támogatással. Ennek megfelelően **folytatjuk** a koncepció készítésekor elindított **projektgyűjtési folyamatot**. Jelen levelünkhöz mellékeljük a korábban Öntől beérkezett fejlesztési elképzelések listáját, amelyek kiváló alapot szolgáltattak Csongrád Megye Területfejlesztési Koncepciója célrendszerének kialakításához (2. számú csatolt melléklet). Kérem, tekintse át, és a célrendszer ismeretében válassza ki azokat a fejlesztési elképzeléseket (vagy határozzanak meg újakat), amelyekre vonatkozóan kész részletesebb információk megadására.

2013 JÚL. 12

Kérjük, hogy vegye figyelembe az alábbi szempontokat:

- A projektgyűjtés keretében a nagyobb volumenű, jelentős fejlesztésekre koncentrálunk, ilyen fejlesztési elképzelésekre érdemes kitölteni az adatlapot.
- Annak érdekében, hogy a projektelképzelés valóban hasznosítható legyen, lehetőleg valamennyi pontot töltsék ki, minél konkrétabban.
- Az adatlap kitöltésével és benyújtásával segíthetik a finanszírozási források orientálását – így jelentősen javíthatják a fejlesztési elképzeléseik finanszírozási esélyeit, azonban ez még nem jelent garanciát arra, hogy projektelképzelésük biztosan támogatási forráshoz jut.

Mindezek figyelembe vételével, **tisztelettel kérem, hogy a 3. számú mellékletként csatolt Projekt Javaslat Adatlapot kitöltve küldje el a strategia.nzs@csongrad-megye.hu címre legkésőbb 2013. július 31-ig.** (Az adatlap letölthető a www.csongrad-megye.hu weboldalról, a Területfejlesztés / Területfejlesztési Stratégiai Program menüpont alatt).

Amennyiben kérdése van a projektgyűjtési folyamattal, vagy akár az adatlap kitöltésével kapcsolatban, kollégáim szívesen állnak rendelkezésére a 62/566-029 telefonszámon, vagy a fenti e-mail címen.

Meggyőződésem, hogy közös munkával sikerül olyan szakmai terveket előkészítenünk, amelyek a következő időszakban lehetővé teszik az Ön településének és Csongrád megye egészének jelentős fejlődését.

Szeged, 2013. július 10.

Tisztelettel:

Magyar Anna

a Csongrád Megyei Közgyűlés elnöke

T.1. TERÜLETI CÉL	SZEGED-HÓDMÉZVÁSÁRHELY-MÁKO-ÁRAAD-TEMESVÁR-SZABADKA VÁROSHÁLÓZATI CSOMÓPONT FELÉPÍTÉSE
PRIORITÁSOK	1. Szeged-Szabadka-Arad-Temesvár hiányzó makroregionális közötti és vasúti hálózati elemeknek, a hídjainak kiépítése, trimodális logisztikai térség, infrastruktúrális feltételének megteremtése (Szeged vasúti híd megépítése, M43 továbbépítése, Boga-Szabadka-Szeged-Temesvár vasútvonalak helyreállítása, korszerűsítése, elővárosi forgalomra is tekintettel, Bándit út és a kapcsolódó Moros híd megépítése, a Szegedi közforgalmú Kikötő rekonstrukciója, városok elérhetőségének javítása, a megye távolabbi részéből, a szomszédos megyékből és Bándtól, hármashatár-térség összehangolt, munkamegosztásra épülő gazdasági-logisztikai szerepének megteremtése: ipari parkok, klasterek, KKV-k, határon átnyúló K+F együttműködések segítése) 2. A városishálózati csomópont európai és országos pozíciójának megerősítése (K+F potenciál bővítése, a három országra kiterjedő városishálózati csomópont közös arculatépítése és térségmarketing fejlesztése az Európai Duna Régióon belüli stratégiai pozíciójának erősítésére építve, DKMT együttműködés, klasterek, triple helix együttműködések, a szegedi sportcentrum országos felkészítő szerepének erősítése a nemzetközi jelentőségű eseményekre építve) 3. Szeged-Hódmézővársárhely-Mako-Szabadka funkcionális városi térség, elővárosi és városi közlekedési rendszerének összehangolt továbbfejlesztése (Szeged városi közötti híd, a Tisza-híd bővítése a 47 sz. főúton, elővárosi vasút, intermodális esztakóváltó pontok, kerékpáros infrastruktúra, egységes és összehangolt, járműtárolást is integráló tárfarendszer, városok térségi elérhetőségének javítása) 4. A városishálózati csomópont fenntarthatóságának, energiahatékonyágának, elérhetőségének, gazdasági és turisztikai versenyképességének összehangolt, munkamegosztásra épülő integrált fejlesztése (egészségügyi-szociális-öklotársítási intézmények minőségjavító, hatékonyagdnóvuló együttműködésére és munkamegosztására épülő fejlesztése, üzleti szolgáltatások, regionális vonzerejű kúndarok, kulturális központ funkciók továbbbi erősítése, városi térségi, város-vilégi integrációra épülő összehangolt TDM-térségi fejlesztése, funkcióbővítő és szociális integrált városrehabilitáció az energiahatékonyág és a vízhasználat hatékonyagdnók növelésével, a 2007-2013 közötti rehabilitációk folytatásaként) 5. A városishálózati csomópont kistvárosai és községei környezetminőségének, klímaváltozáshoz való alkalmazkodó képességének és vonzerejének megerősítése, a helyi gazdaságok térségi piacba integrálása (a lakókörnyezet elérhetőségének fejlesztése elérhetőség és infrastruktúrális szintek javítása; intenzív bekapcsolódás a nagyváros-térségi gazdaságba és szolgáltatórendszerbe; térséget ellátó élelmiszeripar és helyi piacok, helyi szolgáltatások, rekreációs kúndarok, alkonygazdaság, szociális ellátó intézményhálózat fejlesztése; klíma- és környezettudatoság; energiahatékonyág, megújuló energia, integrált vízgazdálkodás-vízviszatarítás, öklotológiai szolgáltatások és tájérvízítés, természeti értékek védelme, a természeti erőforrások fenntartható kezelése)

T.2. TERÜLETI CÉL	KOMPLEX TÁJGAZDÁLKODÁS ÉS INTEGRÁLT VÁROSTÉRSÉGEK MÉRÍTÉSE A HOMOKHÁTSÁGON ÉS A TISZA-TÉRSÉGBEN
PRIORITÁSOK	1. Integrált, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó vízgazdálkodás infrastruktúrájának szervezeti intézményi, társadalmi feltételei és a tájhasználat összehangolt fejlesztése (a vízigazgatósággal együtt meghatározott ütemezéssel a gazdasági és öklotológiai célú vízviszatarítás-vízpolitika, szociális-öklotológiai infrastruktúra, szervezeti-működési rendszerek megújítása: IKT vezérelt helyi vízkormányzási és monitoring rendszerek; meglévő csatornahálózatok rehabilitációja, vízgazdálkodási rendszerekkel összehangolva az éklomunka-egyes intenzív és az éklonanyagtermelési extenzív vízgazdálkodási fejlesztése, térségi vízgazdálkodási szervezeti-működési feltételek kiaklítása, szociális alapú tájfelújítás, erdősítési programok, innovatív szociális alapú vízgazdálkodási miniprojektek, külterületi út- és kerékpárút-hálózat fejlesztése, a K+F tevéklenség kiterjesztése az adaptációs stratégiák és az integrált vízgazdálkodás a kidolgozásra és menedzselésre, vízkormányzás és víkléslet-gazdálkodás informatika, rendszeri irányítási alapúknak megteremtése, asztvízterklenség monitoring, területi előrejelzések és vízviszatarítási technikák és technológiák fejlesztése, Biotechnológiai fejlesztések, adaptív folyók nemesítése, tudástársaszer, az érdeklét mezőgazdasági szereplők közöttben) 2. Tanyás táj elérhetőségének, jóvedelemtermelői képességének és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodó képességének értéklöröz-értéklmóvuló fejlesztése (a homokhátiságtól tanyavilág és tanyás táj elérhetőségének, helyi gazdaságoknak, energetikai elérhetőségének, természeti értéklének, táj, biológiai sokféklességének védelme, víztörzsi víztörzstörzsdáknak és turisztikai vonzerejének komplex összehangolt fejlesztése, régi lakótelepüklerek és az épített örökség komplex hasznosítását: humán-, társadalmi tóke és közösséglfejlesztés, turisztikai vonzerejlfejlesztés, határon átnyúló turisztikai fejlesztések, a táj diverzitást erősítő és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodási képességlét fokozó alulról jövő innovatív integrált kezdeményezések, zöldtanya-program, tanyagondnoki szolgáltatások és a szociális szövetkezetek fejlesztése) 3. Homokhátisági térséglközpontok és lassakadó térségllek integrált fejlesztése (kistérségl-központok – Mórárhalm, Kistelek, Csongrád – elérhetőségének, térségl- és gazdaságsszervező, foglalkoztatási szerepének javítása, agrárlogisztika, feladolgazó kapacitások, háttérpar fejlesztése, sajátos csongrádi bovívitékl-homokhátiságl-pusztaszeri turisztikai desztináció menedzsment, a megye periferiánján lévő községlék differenciált, célirányos kezelése-fejlesztése helyzetétől, ott élőkől, lehetőséglétől függően, peremtelepüklések és társadalmuk helyi gazdaságoknak, éklonlató kapacitásoknak erősítése) 4. Tisza mente összehangolt árvízvédelmi, tájgazdálkodási és turisztikai fejlesztése, rekreációs klímátaknak bővítése (Szegedi útrapolató törzöz és a szolnok-Csongrád közötti nagyvízi meder fejlesztése a Tisza Rézvíztörzslűző Gazdálkodási Terv kapcsolódó célkitűzésének és éklvételnek egyidejlű érvényesítésével, EUROVELO, vízi és kerékpáros túra bázisok gátór házakkal kombínált hálózatkának integrált fejlesztése, Szeged környékén evezősport bázisok fejlesztése, fürdőhelyek színvonalának javítása, horaszt-, vadászturnizmus stb. Szeged Tisza-part program megvalósítása, a mártélyi údlóklterület és a kórtós-török felértéklése, funkcionális gazdaglítása, a térségl kerékpárút-hálózattal való összekapcsolása minklét oldalon, a lovassport fejlesztése, Tisza menti tájgazdálkodási klastszter Jász-Nagykúrn-Szolnok megyei szervezettekkel, Tisza menti innovatív tájgazdálkodási minitoprojektek megvalósításá) 5. Csongrád-Sentes-Kunszentmárton városihármas vidéklközpont szerepének együttműködésére és munkamegosztásra épülő megerősítése (városok egymás közötti és városok vonzákörzetüklből, tanyás térséglüklből való elérhetőségének javítása, főúti kapcsolatok fejlesztése, oktatási-szakképzési-egészséglügyi-szociális turisztikai-logisztikai együttműködés és munkamegosztás, városok vízgazdálkodási integrált fejlesztése és városrehabilitációs integrációjának erősítése, agrár- és éklmizsterpari szervezőklközponti szerepek összehangolása, a T.3. területi célkitűzésére is építve)

T.3. TERÜLETI CÉL	MEZŐVÁROS-TÉRSÉGEK ÖSSZEHANGOLTI, INTEGRÁLT FEJLESZTÉSÉRE ÉPÜLŐ TÁRSADALMI MEGÚJULÁS ÉS TÖBB LÁBON ÁLLÓ GAZDASÁGI KIBONTAKOZTATÁSA A TISZANTÚLON
PRIORITÁSOK	1. A városok nagytérégi, makroregionális elérhetősége és a városrészekeken belüli kapcsolatok összehangolt fejlesztése (a gyorsforgalmi folyosókra való kijutás, főúti összeköttetések megtartás javítása: Szentés és Csongrád- M5-ös autópálya, Hódmezővásárhely-Makó (M43)-Kiszonhor-Nagyszentmiklós-Temesvár térségi közúti kapcsolati, Szeged-Hódmezővásárhely-Oroszlána kapcsolati fejlesztése; a közösségi közlekedés: busz, kerékpáros és turisztikai célú) vízi közlekedés összehangolt, intermodálisra épülő fejlesztése, tanyák, folyók városokkal való közúti és kerékpáros kapcsolatainak fejlesztése, megye és országhatárokon áthelyő közlekedési kapcsolatok erősítése) 2. Tiszántúli népességmegtartó és telephely-vonzó képességének, klímaváltozáshoz való alkalmazkodó képességének és turisztikai versenyképességének összehangolt fejlesztése (megye és országhatáron átnyúló vízrostérzések intézményrendszerének munkamegosztásra épülő megújítása; győdgylizre épülő egészségipar összehangolt fejlesztése, szociális-egészségügyi intézményrendszer működésének térségen túlnyúló ellátási körben, klimatizáltos települések: energiatárhelyek, vízvisszatartás, ökológiai diverzitás zöldségipar-program és aprófogók speciális problémáinak kezelése, keszáróki települések felújítását; összehangolt tájgazdálkodás: tájfalás, öntözéshálózat-karbantartás, erdőbűsítés, tájfenntartás; a sajátos mezőgazdasági arculathoz illeszkedő profilú szociális szövetkezetek fejlesztése, helyi márkás termékek kiakalmazása, termékmenedzsmentje, veszélyeztetett mezővárosi kulturális örökség program a szomszédos területekkel együttműködve) 3. Szentés-Csongrád városok Körös menti térség- és gazdaságsszervező erejének kibontakoztatása (Szentés térségi gazdaságsszervező, foglalkoztatási központú fejlesztése; hagyományos – elsősorban elektrotechnikai és élelmiszer – ipari tevékenységek beágyazódásának meg erősítése, a 4 megyeszékhely felsőoktatási intézményi innovációs potenciáljára épülő spin-off beruházások ösztönzése a térség centrumát jellemző városok, kapcsolódó profilú vállalkozások betelepítése, makroterületi beszállítói szerep ösztönzése, kertészeti nagyhatárolt szerep erősítése; a hagyományos térségi egészségügyi, sport, kulturális, oktatási-képzési, turisztikai szerepek Csongráddal és Kunszentmihályon, illetve Mezőtúrral és Szarvassal összehangolt fenntartható fejlesztése-gazdagítása; megyehatáron átnyúló Körös menti turisztikai program, közvetlen gazdasági csatlakozás Kecskemét, illetve Szolnok térségében kialakított innovatív gazdasági központokhoz, s ezáltal ezen területekhez kapcsolódó innovatív gépipari, autópipari és elektronikai fejlesztések megvalósítása) 4. Makó hármashatár menti térségében és közlekedési-logisztikai helyzetében, rejlő előnyöket és kapcsolatokat hasznosító gazdaság és szolgáltatásfejlesztés (Szeged térségi elővárosi közlekedés fejlesztése; a vállalkozói hátszálak: a meglévő területi indítók hatékony betelepítése földművelési és logisztikai vállalkozásokkal, az eredetvédelem alatt álló hagyományos és fokhagymatermék újrafelhasználása, tradícióinak meg erősítése, gémban-fajtafejlesztés, termelés és feldolgozás-kereskedelmi fejlesztés: hármashatár térségi turisztikai-egészségügyi szolgáltatási szerep erősítése; Maros menti integrált határon átnyúló környezetgazdálkodási-tájrarehabilitációs és turisztikai program a folyó vízminősége, az növénybűs és a természeti értékek védelme érdekében) 5. Hódmezővásárhelyi kreatív ipari regionális intézményi szolgáltatás, foglalkoztatási szerepek erősítése (Szeged térségi elővárosi közlekedés fejlesztése, kerámia és textiliparhoz kapcsolódó kreatív ipari arculat erősítése, kihelyezett felsőfokú ipari formatervezési mérnök-képzés és célirányos középiskolai szakképzés egyedi, regionális vonzerőjű kiállításokkal, üzleti szolgáltatások, kreatív ipari inkubáció, kapcsolódó innovációs, kulturális központ szerepek további meg erősítése, kreatív ipari intersektoralis lehetőségek kihasználása, szakképzési és/vagy kreatív klastter Mezőtúrral és Oroszlánval; tanyák és kistelepülések innovatív bekapcsolása a kreatív gazdaságba: alaponog-ellátás, bedolgozás)

S.1. SPECIFIKUS CÉL	PRIORITÁSOK
AZ INNOVÁCIÓS-KAPACITÁS ÉS -TELJESÍTMÉNY KOMPLEX MEGERŐSÍTÉSE, A TUDÁSIRÉGIÓ FELÉPÍTÉSE	1. EU és a hozzá kapcsolódó Biopolisz Park megvalósítása, a Park betelepítésének ösztönzése (az EU és a Biopolisz Park országos kiemelt/zászlóshajó programként valószínűlt meg a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program keretében 2014-2020 között, kiemelt projektként felgyorsítható az engedélyezési folyamatok, infrastruktúrák fejlesztések, szervezeti-intézményi-marketing háttér kialakítása) 2. A Szegedi Tudományegyetem pozíciójának meg erősítése az oktatás-képzés és a kutatás tekintetében, K+F műhelyek gazdasági beágyazódásának támogatása (egyetemi ipari kapcsolatok tudatos támogatása, egyetemi tudás létrejöttének ösztönzése, külső aktoroknak nyújtott oktatási és képzési szolgáltatások, egyetem európai ranglistán való látványos feljebb kerülésének támogatása) 3. Megyei innovációs rendszer intézményrendszerének tudatos meg erősítése (tudásintenzív tevékenységek tudatos jókuszba helyezése, különböző tekintettel a kitörési pontokra; szellemi potenciál és az innovatív eredmények helyi hasznosításának elősegítése; „Responsible innovation” koncepció érvényesülésének előmozdítása; innovációs ökoszisztéma létrejöttének támogatása) 4. Innovatív társadalmi csoportok letelepedésének, helyben maradásának ösztönzése, „kreatív környezet” erősítése (vonzó lakó, mobilitási, rekreációs, kereskedelmi-vendéglátó, multikulturális környezet fejlesztése, kreatív, kulturális ipar támogatása, kreatív kezdeményezések számára inkubáció biztosítása, kreatív fiatalok nevelése érdekében művészeti alapképzés, speciális tehetséggondozó kezdeményezések támogatása, kulturális sokszínűség erősítése a város- és térségfejlesztéssel kapcsolódóan) 5. Új tudástérítő kialakítását elősegítő nemzetközi kapcsolatok építése (hírm szomszédos országban belüli együttműködési projektek, közös kutatások, oktatáscserék, közös rendezvények, közös nemzetközi marketing támogatás, kreatív-kulturális kezdeményezések összekapcsolása, cseréje, közös projektek támogatása)

5.2. SPECIFIKUS CÉL	A TELJES AGRÁRVERTIKUM EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRE, INNOVÁCIÓRA ÉS ALKALMAZKODÁSRA ÉPÜLŐ MEGERŐSÍTÉS
PRIORITÁSOK	1. A környezeti fenntarthatóság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás fejlesztése az agráriumban (szomszéd megyékkel és országokkal összehangolt integrált vizsgáldikodás, öntözött területek növelése, energiatartékonyság növelése a teljes vertikumban, hulladékgyártókodás fejlesztése, tájstabilítás és tájújratás növelése, alacsony minőségű szántók művelési ág váltása: árterít, pusztai, homoktérítési komplex tájgyártókodás, erdőgyártókodás fejlesztése, horgázdikodás, sztrazságtúrú fajok, időszakos vízborítottságot túró fajok nemesítése, biogázdikodás, gébenokok működtetése, fenntartható, ökögázdikodás) 2. Az agrárvertikum foglalkoztatási, népességmegtartó és jövedelemtermelő képességének növelése (versenyképes gazdaságok és vállalkozások foglalkoztatásnövelő fejlesztései: életképes családi vállalkozások; szakképzett vállalkozók, kiemelten a fiatalok agrárdialkalmazásának ösztönzése, folyamatos foglalkoztatást elősegítő innovatív kezdeményezések; „szociális tanyák” gazdálkodó tanydúó fejlesztése; helyi gazdaságot, a településüzemeltetést és az életminőségét összekapcsoló közösségi kezdeményezések, települési önellátó rendszerek (a megújuló energia bázisán); városi fogyasztói kapcsolatok támogatása, piaci részek kihatásdialkáz) 3. Tudásalapú, innovatív agrárvertikum fejlesztése, szakképzettségű szint növelése (a közép- és felsőfokú képzés megújítása, továbbfejlesztése, K+T tevékenység, innováció és az eredmények hasznosulásának támogatása, különös tekintettel a biotechnológiai kutatásokra, a klímaváltozásra, piaci részekre való fókuszálással, fenntarthatósággal, környezetkímélő agrotechnológiákkal, egészséges élelmiszerekkel összefüggő, eredetvédett tájtermékek piacdobítását, termelésbővítést segítő innovációkra, élmunka és tudásalapú intenzív és az alacsonytermelő szántóföldi kertészet összehangolt fejlesztése, a termelés technológiai és fajtáfejlesztési tevékenységeinek támogatása, ismeretek összehangolt terjesztése) 4. Az együttműködés kultúrájának fejlesztése, szervezetek, intézmények létrehozásának, működtetésének támogatása (kiaszterek, szövetkezetek, agrár-infrastruktúra fejlesztő-működtető szervezetek, K+T, agrár- és földelőgázóipar szervezeteknek összekapcsolása, helyi gazdaságot működtető innovatív szervezetek, határon túli kapcsolatok, stb. támogatása, tájgondnokságok megszervezése, működési feltételeinek megteremtése) 5. Kisléptékű, életképes, több lábon álló, tájfenntartó gazdaságok és kapcsolódó helyi gazdaság fejlesztése (művelés diverzifikálása elsősorban az intenzív szántóföldi gazdálkodásra kevésbé alkalmas területeken, gazdálkodó csoportok eszközbeszerzéseinek, infrastruktúrafejlesztéseinek, termékek piacra juttatásnak, földelőgázó-tírókó kapacitásának bővítése, piaci részeket kihatásdialkázó termékefejlesztések segítése)

5.3. SPECIFIKUS CÉL	AZ ALTERNATÍV ENERGIÁRVERTIKUM FELÉPÍTÉSE, A KIEMELKEDŐ ORSZÁGOS POZÍCIÓ ALAPJÁNAK KISZÉKSÍTÉSE
PRIORITÁSOK	1. Geotermikus, nap- és hulladék-hasznosításra, biomasszára épülő térségi energiatermelő rendszerek fejlesztése (új rendszerek kiépítése, meglévő rendszerek korszerűsítése, továbbfejlesztése, összekapcsolása, energetikai szektor szereplői közötti kapcsolatteremtés, szűkeges hálózati korszerűsítések a megújuló energióforrások rendszerbe illeszthetősége érdekében) 2. Megújuló energiateljesítés arányának és hatékonyságának növelése integrált programok keretében (kérészet és a termélturizmus versenyképességének növelését szolgáló integrált programok, energiateljesítőkönnydú javító programok a közszféra kiadásait csökkentő felújítások, lakótelep rehabilitációk, gazdaságfejlesztő és foglalkoztatás növelő integrált fejlesztések, geotermikus energia alapú kaszkádok, tanyák és aprófalvak, periferiák településeinek komplex fejlesztése keretében megvalósuló beruházások, közszféra, gazdasági és civilszféra által közösen megvalósítandó innovatív helyi közösségi kezdeményezései stb) 3. A megújuló energetikai vertikum felépítése (a megújuló energetika szellemi, szakmai, innovációs, finanszírozási fejlesztési koordinációtól ellátó szervezet felállításra: meglévő és kifejlesztendő háttérpárti KKV-k, jog-tanácsadó-tervező-kiértelző-karbantartó-javító szolgáltatásokat nyújtó KKV-k fejlesztése, versenyképességének, foglalkoztatási kapacitásának, innovációs tevékenységének stb. ösztönzése) 4. Tudás, tudástranszfer és innováció ösztönzése (közép- és felsőfokú oktatás, képzés, K+T-innováció, ipar és kutatás összekapcsolása, 1. 2. 3. 4 prioritások összekapcsolása, kísérleti fejlesztések, programok megvalósítása keretében közép-európai tudásregió tematikus elemeinek fejlesztése, tematikus konferenciák, workshopok, kurzus jellegű képzések) 5. A megújuló energetikai szektor versenyképességének növelése (katalizátor szervezetek, klaszterek, hálózatok, iparági integráció; a megújuló energióforrások terjedését, felhasználásuk bővítését akadályozó tényezők elhárítása, minőségű fejlődését szolgáló érdekvédelem, érdekvédelem, minőségellenőrzési kezdeményezések és szervezetek támogatása, nemzetközi szereplés, kapcsolatteremtés, a megye megújuló energetikai „éllovas” arculatát erősítő marketing tevékenység)

S.4. SPECIFIKUS CÉL	A MEGYE HŰZŐGÁZSZÁMÁNAK VERTIKÁLIS ÉS HORIZONTÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRE ÉPÜLŐ MEGERŐSÍTÉS, KÜTÖKÉSI PONTOKRA ÉRŐTŐ HEVYI GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSEJLESZTÉS
PRIORITÁSOK	1. Tudásbázis, egyetemen központi gazdaságfejlesztés az SZTE tudásházán épülő gazdaságfejlesztés, vállalkozói ösztönzőprogramok indulásának elősegítése, EU-hoz kapcsolódó befeketés ösztönzés, támogató és kapcsolódó iparágak erősítése, Triple-helix típusú együttműködések erősítése, szolgádtató egyetem) 2. Potenciális húzóágazatok és klaszter alapú gazdaságfejlesztés (ágarat-fókuszú fejlesztési programok kidolgozása (potenciális húzóágazatok); klaszterek, kiemelten az innovatív klaszterek támogatása integrált térségi fejlesztési program keretében; a klaszteresedés elősegítése) 3. Vállalkozásfejlesztés a tudásintenzív ágazatokban (innovatív ötletek piacosaításának elősegítése; innovatív vállalkozások, létrejöttének, fejlődésének és együttműködésének elősegítése; start-up, spin-off és gazella cégek alapításának ösztönzése) 4. Tradicionális iparágakban tevékenykedő KKV-k fejlesztése (hagyományos ágazatok vállalkozásainak fejlesztése, különös tekintettel a kítőrészi pontokra; a hagyományos ágazatokban működő vállalkozások együttműködésének előmozdítása; vállalkozóvá válás elősegítése) 5. Az üzleti környezet feltételeinek javítása (a térségek vállalkozói rétegeihez és ágazati ágéihez adekvát üzleti szolgáltatások; a szolgáltatásokhoz való költőseghatékony hozzáférés elősegítése, kommunikáció)

H.1. HORIZONTÁLIS CÉL	ÉRTÉKTEREMTŐ ÉS TARTÓS FOGLALKOZTATÁS NÖVELTÉSE ÉS TÁRSADALMI-INTÉZMÉNYI FELTÉTELEK JAVÍTÁSA
RÖVID LEÍRÁS	Az alacsony szintű foglalkoztatás az egész Európai Unió egyik legjelentősebb konfliktusa, melyen belül Magyarország kiugróan rosszul teljesít. Mind az Európa 2020 Stratégia, mind pedig az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió egyik stratégiai célja a foglalkoztatás növelése, és ezzel szoros összefüggésben egyik oldalról a munkahelyteremtés elősegítése, másik oldalról a szükséges képzettség, az alapfokú, a tudás- és információs társadalomba való bekapcsolódáshoz, az álláskereséshez szükséges készségek, a vállalkozói készségek minél szélesebb körben és minél magasabb szintű elsajátítása, továbbá a kirekesztettség mérséklése. Mindezek a társadalmi tudatformálás, tudatosítási, tudatosítási, vállalkozói társadalmi felelősségvállalása), szervezeti-intézményi keretek (esélyegyenlőség, finanszírozás, munkahelyek és képzések elérhetősege, kereslet és kínálat összekapcsolása stb.) a foglalkoztatás növelésének elengedhetetlen feltételei. Az oktatás, a szakképzés, a felnőttképzés és készségfejlesztés, a munkahelyek számának megőrzése és növelése mint célkitűzések, a területi és specifikus stratégiai célkitűzésekben sokrétűen érvényesülnek. Ugyanakkor a kihívás nagyságrendje és kezelésének sürgető volta miatt, továbbá annak érdekében, hogy az intézkedéseknek minél nagyobb tere legyen, a megye szükségének tartja a foglalkoztatás növelését horizontális céként is megfogalmazni. A fentiekben tui fontos feladat a munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelő készségek integrálása az alapfokú oktatásba, különös tekintettel az alkalmazásorientált alapkészségekre, az infokommunikációs eszközök használatára, az idegennyelv-használatra, a csapatmunkára és a feladatok végrehajtásának tervezésére. Kiemelt feladat a szakképzések folyamatos korszerűsítése a munkaerő-piaci elvárások függvényében, a szakképzett munkaerő helyben maradásának elősegítése. A hátrányos helyzetű, alacsonyban képzett, illetve képzetlen aktív korúak munkaerőpiacra való kizsorolása mellett a valóság, és az azt követő megszorítások, racionalizálások egyik kevésbé körülírt következménye a diplomás állások megszűnése és ezzel a diplomás migráció fókuszódása külföldre és a további irányába. A folyamat jelentős és sokrétű negatív többletgyűrűző hatásainak mérséklése érdekében komplex eszközök és beavatkozásokat kell kidolgozni, különösen a vidéki térségekben és kisebb városokban, ahol a diplomások elvándorlása már korábban is súlyos problémát jelentett.

H.2. HORIZONTÁLIS CÉL	A HÁRMASHATÁR-HELYZET ELŐNYEINEK KIBONTAKOZTATÁSA
RÖVID LEÍRÁS	A következő 2020-ig tartó ciklusban eldől, hogy a Szegei Városhálozati Csomópont milyen szerepeket tud magához vonzani és az is, hogy mekkora súlya lesz a térségben. Rendkívül komoly stratégiai kihívással néz szembe a megye, éppen ezért fontos, hogy a megyei településpolitikai egyetemesen tudjon felépíteni az elfogadott célok érdekében. Egyzserre kell állni a versenyt és a hosszú távra tekintő együttműködést építeni a szomszéd országokkal és a versengő partner városokkal. A térség egyetemes városa sincs olyan kedvező helyzetben, és nem is képvisel olyan erős és súlyt, hogy túlélhetne a kényszerű-okszerű-jövőbe mutató együttműködésen. A helyzetértékelésben vázolt délkelet-európai városállózati sírűsűdés – Szegei, Arad, Temesvár, Szabadka a kapcsolt városokkal, agglomerációkkal együtt – azonban elérí azt a kritikus tömeget, abban a térszerkezeti mintázatban és abban a gazdaságföldrajzi kontextusban, amittől európai léptékben is jelentős polusként értékelhető.
	Számos kutatás igazolta, hogy a multikulturális közeg megfelfedően nyitott, befogadó társadalom esetén egy térség fejlődésére rendkívül kedvező hatással van. A hármashatár-helyzet, valamint a térség sok évszázados multikulturális fejlődése következtében e társadalmi nyitottság adott, miközben a rendszerváltás óta a politikai feltételek is egyre kedvezőbbek. A multikulturális és a kreatív, valamint a kreatív társadalom és az innovációs teljesítmény közötti szoros összefüggések is sokrétűen igazoltak. Egyrészt azért, hogy a multikulturális, kreatív környezet vonzó az innovációs teljesítményért, leginkább felelős társadalmi csoportok számára, másrészt az egyre komplexebbé váló társadalomban és gazdaságban az innováció megszületésének is mindinkább feltétele a kultúra, a különféle humán, természeti és műszaki tudományok, a művészet és a kommunikáció közötti határok átlépése, összekapcsolódása (lásd „think-tank” kezdeményezések, tematikus szociális hálók stb.). A hármashatár térség mindezek számára – kedvező jogi, pénzügyi, politikai környezetben – a legideálisabb táptalaj, ezt a lehetőséget a lehető legszélesebb körben indokolt és szükséges kihasználni a tudásrégió felépítése során és annak működése érdekében.
	A térségben ugyanakkor kiemelt jelentőséggel bír a Duna Régió országal közötti kohézió erősítése. A határon túli magyar kisebbségekkel való szoros kapcsolattartáson túl az anyanemzetek, többségi kultúrák fele való érdteljesebb nyitásnak, a multikulturalitás tudatos erősítésének az Európai Duna Régió Stratégia sikeressége szempontjából is meghatározó a szerepe.

H.3. HORIZONTÁLIS CÉL	AZ ÉSÉLYEVENYŐSÉG, A KÖZ- ÉS KÖRNYEZETBIZTONSÁG, VALAMINT A HELYI KÖZÖSSÉGEK INTEGRÁLT, ÖSSZEHANGYOLT FEJLESZTÉSE, A SZOCIÁLIS- ÉS KÖRNYEZETI ÉRDEKVÉNYŐSÉG FOKOZÁSA
RÖVID LEÍRÁS	A társadalmi együttélés az életminőség meghatározó eleme, melynek megfelelő működése, a közösségeken belüli összetartás meg a legváltozatosabb helyzeteken is átszegtethet egyeneket, társadalmi csoportokat. Ennek különböző aspektusai nagymértékben összefüggének, egy-egy elem, probléma kiragadása, elszigetelt megoldási kísérletek többnyire csak átmeneti felülnit kezelést biztosítanak. A társadalmi együttélés javításának alapvető szempontjait tehát egyezzt egymással integráltn, másrészt a stratégia széles bázisra szétterítve, a lehető legtöbb programban, projektben szükséges érvényesíteni. Az egyes programok, projektek jellegétől függően szükséges differenciáltn, választhatóan vagy kötelező jelleggel érvényesíteni a célkitűzés összehangolt elemét. Támogatandó az önkormányzatok és szervek korszerű eszközfejlesztése.
	A cél érvényesülésének egyik legfontosabb formája a hátrányos helyzetű csoportok, illetve helyi közösségek önszerveződési és konfliktuskezelő képességének fejlesztése, a hátrányos helyzetű és magát kevésbé ellátni képes társadalmi csoportok (megkülönböztetett programok pl. nők, romák, idősök, gyermekek, fogyatékosok vonatkozásában) iránt érzett felelősségvállalás gyakorlathba ültetése. Figyelmet kell fordítani a tanyai létből fakadó hátrányok csökkentésére, továbbá a megye peremvidékén halmozódó mentálhigiénés problémák kezelésére. Kiemelt jelentőséggel bír a megyei fejlesztési beavatkozások felelőseinek és résztvevőinek, a hivatalos szervek képviselőinek felkészítése. A „nyitott szemmel járás” jegyében, a köz- és környezetbiztonsági problémák elhatalmasodását megelőzendő, gyors beavatkozást lehetővé tévő helyi érzelési rendszerek kialakítására, meghonosítására és a helyi közösségek társadalmi felelősségvállalásának fokozására kell törekedni. A környezetudatosság erősítése külön energiák mozgósítását igénylő prioritás, ugyanis e szemléletmód a mindennapokba való beépülésének hiányában környezetvédelmi jogszabályok végrehajtása sem válnat eredményesebbé. A magánbiztonsági ágazat tevékenységi körébe tartozó elemek fokozzák a gazdasági, társadalmi háttér biztonságának megeremtését.
	Kiemelten támogatandók azok a programok, projektek, melyek az érintett társadalmi csoportok önszerveződő érdekvérvényesítő képességét erősítik, a civil társadalom megerősödését segítik, illetve a különféle háttérű, kultúrájú társadalmi csoportok közötti megértést és bizalmat erősítik. A programokban kiemelt figyelmet szükséges fordítani a társadalmi fenntarthatóság szempontjaira.

KISZOMBOR
Fejlesztési elképzelések 2014-2020

- Makó-Kiszombor közötti kerékpárút
- Szállásbővítés
- Rónay kastély felújítása
- Eszközfejlesztés (gép-műszerbeszerzés) az alapellátásban
- épületeinek felújítása
- Könyvtár és művelődési ház szolgáltatásainak bővítése,
- Bölcsőde, művelődési ház épületeinek akadálymentesítése
- Fűtőkorszerűsítés önkormányzati intézményeknél
- Bölcsőde épületének felújítása; eszközfejlesztés
- Az alapellátást kiszolgáló épületfejlesztés
- Belvízelvezető árkok burkolása a teljes településen
- Makó-Kiszombor közötti kerékpárút
- Település teljes úthálózata felújítása (kiemelten a szennyvízberuházással érintett közutak)
- Magasabb szintű (kormányzati, régiós, megyei) koordináció és fejlesztési elképzelésekhez csatlakoztatva
- Engedélyezés alatt külső gazdasági társaság szervezésében szélenergia – szélerőmű park
- Dél-alföldi Ivóvíz-minőségi Program tagjaként pályázat útján megvalósuló fejlesztések
- Szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése (településszintű kivitelezés 2012. VII-tól folyamatban)
- ATIKÖVIZIG programjaihoz csatlakoztatva
- Kül- és belterületi csatornahálózat
- Magasabb szintű (kormányzati, régiós, megyei) koordináció és fejlesztési elképzelésekhez csatlakoztatva